

Nr 350.

Av herr **Andersson, Elon, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om semester m. m.*

I proposition nr 286 föreslås införande av lagstadgad semester för arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Ingen torde numera vilja bestrida, att arbetare och anställda av skilda kategorier böra beredas någon tids årlig ledighet. Ur humanitära synpunkter är semesterkravet synnerligen beaktansvärt, och även med hänsyn till näringslivets egna intressen måste det vara till fördel, att arbetskraften på detta sätt stärkes och stimuleras. Även om man kan hysa vissa betänkligheter mot en laglig reglering av denna fråga, vilken närmast är att betrakta som en avtalsfråga, torde lagstiftningsvägen vara den enda framkomliga för att kunna inom rimlig tid bereda allmän semesterledighet åt samtliga löneanställda, och vilja vi för vår del tillstyrka lagstiftningsåtgärder för nående av detta syfte. Det i propositionen framlagda förslaget till lag synes också kunna i huvudsak godtagas.

När det gäller införande av en dylik lagstiftning måste man dock skänka allvarligt beaktande åt näringslivets intressen med avseende å de ekonomiska konsekvenserna av en kraftig ökning av de hittills vanliga semesterförmånerna. Kommerskollegium har i sitt yttrande över lagförslaget för den egentliga industrien kommit till en driftkostnadsökning på 55 miljoner kronor årligen. Till grund för utredningen ligga dock uppgifter från endast ett mindre antal företag med ett jämförelsevis litet arbetarantal. Endast ett fåtal företagsgrupper äro representerade, och de uppgiftslämnande företagen höra till de ekonomiskt och tekniskt bäst organiserade delarna av industrien, där den mänskliga arbetskraften i hög grad ersatts med maskinella hjälpmedel. Det är givet, att en generalisering av detta material måste giva en synnerligen osäker bild av konsekvenserna för näringslivet i dess helhet. Det må särskilt betonas, att kommerskollegii utredning icke omfattar småindustrin, hantverket och handeln, liksom icke heller jordbruket och dess binäringar. Att särskilt hantverkets och jordbrukets förhållanden i detta sammanhang ägnats ringa, om ens någon uppmärksamhet, synes så mycket mera förvånande, som dylika mindre näringsföretagare bliva de, som både personligt och ekonomiskt mest kännbart träffas av den föreslagna lagens bestämmelser.

För hantverket och småindustrien kommer det säkerligen att möta avsevärda svårigheter att anpassa sig efter de nya förhållanden, som följa av en lagstadgad semester för anställda. Ävenså för jordbruket, där för övrigt en lagreglering av arbetstiden nyligen genomförts. Med nuvarande brist på arbetskraft inom denna näringsgren är det tämligen uteslutet att finna vikarier för den semesterlediga arbetskraften. Arbetsbördans ökning måste sålunda — åtminstone vid bondebruket — falla på den redan hårt betungade jordbrukaren och hans familj. I dessa fall är det fråga om att lägga nya ekonomiska bördor på medborgargrupper, vilkas bärkraft förut är hårt ansträngd.

De praktiska svårigheterna för näringslivet att på en gång bereda en ökad semester av den föreslagna omfattningen hava också vitsordats och exemplifierats i åtskilliga yttranden från myndigheter och korporationer. I betraktande därav kan man fråga, huruvida reformarbetet på detta område behöver drivas i så hastig takt, som skulle följa av att propositionen godkändes i oförändrat skick. Enligt vår mening vore det välbetänkt att låta näringslivet få skälig tid att anpassa sig efter de förändrade förhållandena.

Även om man alltså i sak accepterar den föreliggande propositionen, synes det med hänsyn till nyss anförda förhållanden motiverat, att den föreslagna semesterlagen införes under en lämpligt avpassad övergångstid. Övergångsbestämmelserna kunna enligt vår mening givas den innebörd, att en ökning av semestern successivt träder i kraft under loppet av 3 år. Redan enligt bestämmelserna i den i propositionen föreslagna lagen skulle semestern under år 1939 icke kunna överstiga sex dagar. Vi föreslå därför ett övergångsstadgande av innebörd, att semestern under 1940 skall utgå med högst åtta dagar och under 1941 med högst tio dagar, varefter den i propositionen föreslagna semestern om tolv dagar skulle bli tillämplig från och med år 1942. Genom en dylik övergångstid med efter hand utökad semester skulle såväl större som mindre företagare beredas skälig tid till anpassning såväl organisatoriskt som ekonomiskt efter de nya förhållandena.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte, vid bifall i övrigt till proposition nr 286 med förslag till lag om semester, besluta sådant tillägg till promulgationsbestämmelserna, att semestertiden under år 1940 kan uppgå till högst 8 dagar och under år 1941 till högst 10 dagar, och anhålles att vederbörande utskott måtte utforma härför erforderlig lagtext.

Stockholm den 14 maj 1938.

Elon Andersson.

Joh. Larsson.

Elof Andersson.

B. v. Stockenström.

Bertil Ohlin.